

CATALVNYA SOCIAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

APARTAT 273

BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5 - BARCELONA

TELEFON 1114

Davant del cop d'Estat

Prompte farà mig segle que per un Cop d'Estat semblant a aquest d'ara, s'estimbà una situació semblant a la que acaba d'anorrear el general Primo de Rivera; i al crit de *¡Viva España con honra!* caigué en 1868, al Pont d'Alcolea, la reina Isabel II, que no havia comès cap més crim que l'ésser massa indulgent amb els homes que malmenaven l'Estat i poc resolta per a seguir les inspiracions d'un home que prompte veurem venerat en els altars...

En el segle XIX els Cops d'Estat, que sovintejaren, tenien un cajent romàntic i un sentit fins a cert punt ideològic. Adhuc el que es portà a cap a pretext de la deshonra que punyia Espanya, voleiava un programa de llibertats que seduí a molta gent. Feia aleshores pocs anys que O'Donell, un dels polítics més seriosos del segle XIX, havia declarat que "*España era un presidio suelto.*" Què hauria dit ara, si hagués viscut!

El Cop d'Estat present no obeeix a cap ideologia de partit, però podia haver-se portat a cap, amb més raó que a l'any 1868, baix el crit de *Visca l'Espanya honrada!*

Aquesta és la característica del present moviment.

Encara que no hagués fet res més el Cop d'Estat donat per En Primo de Rivera que anorrear els partits històrics i fer caure en orris la burda i immoral tramoia de la Concentració Lliberal hauria ja merescut l'aplaudiment de tota Espanya i un lloc distingit en els annals de la Història.

Però hi ha dret a esperar més dels homes abnegats que han portat a bon fi i sense efusió de sang aquest Cop d'Estat, el més polític, i el més suau i ordenat dels que recordem.

Mes, aquests homes, també tenen dret a exigir de totes les persones honrades, de tots els ciutadans conscients, la cooperació *palea* i *efectiva* que necessiten per a reeixir en aquesta magna empresa de salvament nacional, sense que això suposi en ningú el renunciament als propis ideals noblement professats ni la sanció de mides que no s'estimin justes.

Pensem tots que aquesta és la última carta que Espanya es juga en el joc de vida o mort en què fa més d'un segle està empenyada. Aquesta és la jugada última.

Primo de Rivera pot repetir, tal volta amb més raó que el famós rei francès: *Après moi, le déluge!*

15 cèntims

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

El cop d'Estat, de que ja parlem en altres indrets del periòdic, ho omplena tot, i no pot parlar-se d'altra cosa.

Tota la història d'Espanya del segle XIX està esculturada a cops d'Estat, però no n'hi ha cap tan ben preparat, tan suaument portat a terme, tan discretament aplicat, com aquest.

Ni un regueró de sang, ni un tret, ni una estridència, ni un avalot, ni una protesta sorollosa. Gairebé podríem dir-ne un cop d'Estat constitucional, si els dos termes no fossin antitètics.

La nit del 13 de setembre de l'any de gràcia 1923 serà històrica.

En ella caigué com un castell de cartes el Sindicat Unic format pels partits polítics que vivien dels cabals de l'Estat a títol de governar-lo; partits l'actuació dels quals marca la decadència i deshonoració d'Espanya, com que foren ells els autors d'aquesta ruïnosa i vergonyíssima davallada!

Per això aquest cop d'Estat ha sigut generalment tan ben rebut i podria ésser el principi de la regeneració d'Espanya, si Déu dongués l'encert necessari als homes que l'han portat a cap i els que han d'ajudar-los en tan magna empresa.

La part més important de l'obra, que era la destrucció del sistema polític que tenia a la nació emmanillada, retuda i completament entregada en mans de dits partits, ja està aconcluida. Solament l'exèrcit podia lliurar Espanya d'aquest flagell de mort.

A la segona part de l'obra, o sigui a la reconstitució nacional, indispensable i molt més difícil que la primera, tots els bons ciutadans d'Espanya hi estan cridats, cadascú segons les seves condicions i tots posant-hi el coll, com sol dir-se. Si es deixen isolats als autors del moviment, no tardaran en refer-se els partits caiguts, i esdevindrà el caos...

L'estructuració inicial del nou Govern, que tot-hom coneix prou bé, ha estat simplista, si és vol. L'ànima del moviment, el capità general Primo de Ribera, és l'eix del Govern. El primer Directori, interí, compost dels quatre generals que el secundaren amb més eficàcia, ha cedit el lloc a un altre Directori militar compost de generals de brigada representants de les vuit regions militars, d'un Auditor de guerra i d'un Contralmirall de l'Armada, presidits per En Primo de Rivera.

El Rei, donant proves d'un bon sentit polític, ha facilitat l'evolució política que trobà iniciada,

revestint-la de totes les formes constitucionals possibles dins l'especial situació creada pel cop d'Estat.

No totes les disposicions primeres del Directori han sigut rebudes amb iguals aplaudiments, encara que no pugui dubtar-se dels bons intents dels qui les han promulgat.

La dissolució de les Corts, la constitució del Sometent general, la cessantia dels governadors, el sanejament de l'Administració, la disciplina dels empleats, la suspensió de les garanties constitucionals, i d'alguns altres articles de la Constitució, etc., ho ha trobat quasi tothom bé i fins excellent. Mes cal esperar que una major reflexió, i un estudi acurat, proporcionarà al Directori una visió més clara de certs problemes delicadíssims que afecten a les entranyes vitals de la pàtria, la resolució acertada dels quals és condició indispensable per a portar a bona fi la regeneració nacional a que tots hem de consagrar-nos.

No enfonzem diferències naturals, ni ens empenyem en veure gegants on sols hi ha pigmeus, ni cal inventar perills que nosaltres estimem lleialment imaginaris.

ESPANYA ENFORA

Els esforços de Stressemann per a entaular negociacions amb França i donar raonable solució al problema de les reparacions, topen de fort amb el criteri tancat de Poincaré, fill no solament d'un exagerat patriotisme, sinó d'una imperiosa necessitat econòmica, com és l'estat ruïnós de l'economia francesa, més bé diríem de la Hisenda francesa.

Anglaterra, que tant ha treballat per a fer possible aquesta solució, després de la derrota diplomàtica que sofrí en enviar la consabuda nota comminatòria a França i Bèlgica, i després dels esdeveniments de Corfú i de Fiume, sembla que ha quedat muda i travada de peus i mans.

La veritat és que la situació d'Anglaterra és avui dia ben seriosa, per cert. Està rodejada i quasi podríem dir que aclaparada per aquests problemes i, demés, el d'Egipte (on acaba de revifar-se cruament el plet nacionalista), el de Tànger, el de la propaganda soviètica (que li sega l'herba sota els peus en totes les terres asiàtiques)... Itàlia l'ataca; França se'n riu, Rússia ho aprofita. Cal confessar que el prestigi britànic està en baixa, encara que no el seu poder...

Al voltant de la sociologia cristiana

Lletra desclosa al Sr. Ramon Rucabado

Molt senyor meu: el qui aquestes ratlles li adreça és un seu admirador per la feconditat de les seves produccions, la elegància de la seva prosa i sobre de tot, per l'esperit cristià de que generalment se troben sadollats els seus escrits.

Però la campanya que està fent a CATALUNYA SOCIAL sobre sindicalisme topa amb l'arrelada convicció que temps ha tinc fortament contreta. Les meves conviccions sobre sindicalisme m'apareixen lògiques i cristianes, les de V. en nom del cristianisme són vindicades, a que ve, doncs, la discrepància de criteri? Serà tal volta que no interpreto be el pensament de V. o que V. no l'ha exposat amb prou precisió i claretat?

Sia com vulgui, esperançat per l'amor a la propagació de les sanitoses doctrines cristianes, vinc amb aquesta lletra desclosa a impugnar algún dels conceptes emesos per vostè tal com jo els sóc interpretat i a exposar el meu humil però ferm criteri sobre el problema sindicalista. Si la meua falta de conformitat amb les doctrines de V. sobre sindicalisme obeeix a no haver-les ben interpretades o bé a que V. no les hagi expressades amb prou precisió i claretat, podrà venir després la rectificació de V. i probablement ens posarem d'acord.

El títol del darrer article de V. insert a CATALUNYA SOCIAL es:

La sociologia ens farà perdre la moral

Quin concepte té V. de la sociologia per afirmar que ens farà perdre la moral? Si es refereix a la sociologia anticristiana o acristiana tan sols, estem d'acord. I amb seguretat que es refereix a n'aquesta sociologia puix que donada la cultura de V. no pot ésser altrament, puix que V. no ignora que la sociologia és ciència nobilíssima soplujada i dirigida per la Església mestra infalible en qüestió de fe i moral, sia aquesta individual, sia aquesta social. V. no ignora que en el camp catòlic brillen autors en matèries socials de primera magnitud, entre els qui no vull citar-li altre que l'eminent canonge Llovera, qual tractat de *Sociologia Cristiana* estic segur que coneix V. millor que jo.

Li sembla si les idees de V. sobre sociologia,

sindicalisme, llegitimitat de les vagues, etc. etc., s'armonitzen amb aquest tractat del canonge Llovera? Si s'hi armonitzen ja farà el favor de demostrar-ho i estarem d'acord. Sinó s'hi armonitzen jo em quedo amb el canonge Llovera com a fidel intèrpret de la sociologia cristiana i contra de V. que defensaria opinions personals oposades a la escola catòlica.

El floriment formós de la Sociologia cristiana des de les encícliques *Rerum novarum* i *Graves de communi* de Lleó XIII ha cristalitzat precisament en la sindicació professional la que entranya la reconstrucció corporativa de la societat agermanant als homes professionalment en interessos comuns, front al regisme individualista que divideix en interessos econòmics oposats els membres d'una mateixa professió. Això és sindicalisme i el sindicalisme, o sia la organització corporativa de la societat està en harmonia amb la seva naturalesa i és absolutament indispensable per a la defensa pròpia de la justícia i moral socials.

Els conflictes socials relatius a contraposició d'interessos deuriem resoldre's en harmonia amb la més estreta justícia, reconeguent els drets socials de totes les corporacions i cumplint tots els deures respectius.

Si aquestes corporacions patronals i obreres estiguessin sadollades d'esperit cristià regnaria llavors la pau i germanor. Al mancar-li aquest esperit cristià com desgraciadament succeeix avui ve per necessitat la guerra de la que a fi de comptes han de resultar vencedors i vençuts, senyors i esclaus. Es que la religió és el sol vivificant de la societat i no hi ha res, absolutament res que resulti profitós als homes si aquest sol no li comunica el seu esperit i la seva vida. Si V., Sr. Rucabado medita desapassionadament sobre això compendrà que totes les malvestats que il·lògicament i apassionada atribueix al sindicalisme ha de atribuir-les a la manca d'aquest sol vivificant sens el qual tot, absolutament tot, ha de donar el mateix pèssim resultat. Amb l'esperit cristià i baix el guiatge maternal de la Església el sindicalisme ha d'ésser l'element re-constructor de la societat, però és el sindicalisme arreligiós el qui trasbalsà els fonaments socials injectant-los-hi la confusió, l'odi de classes i fent aparèixer la descomposició de la societat amb els espectres de la anarquia.

Vostè senyor Rucabado ens parla d'una lite-

ratura esbojarrada. Si es refereix a les revistes portaveu del sindicalisme anàrquic, arreligiós, molt conforme, però llavors no tindria cas la referència de V. Si es refereix a revistes portaveu de sindicats catòlics, d'unions professionals catòliques, llavors fora del cas que en lloc de vagues i enmetzinades referències transcrivés textos i cités procedències. Però si algun sociòleg catòlic s'hagués expressat esbojarradament com vostè diu, això no tindria res que veure per a desqualificar el sindicalisme catòlic, com no tenen res que veure les nafres morals d'un sacerdot per a desqualificar la religió de la qual ell és ministre.

Cregui, Sr. Rucabado, és la Església la mestra infalible en qüestions de moral, sia individual, sia social. Nosaltres tenim al ver representant de l'Església per a guiar-nos pels camins de la sociologia cristiana en el Cardenal Primat i no seria propi de bons catòlics oposar-nos a n'aquesta sàbia i amorosa direcció.

Inspirem-nos sempre amb les encíclicues *Re-rum novarum* i *Graves de communi*; amb la pastoral *Justícia* i *Caritat* del Cardenal Guisasaola i amb altres notables documents de prínceps de la Església i no tinguem por que la sociologia ens faci perdre la moral, ni que el sindicalisme cristià sia element perturbador de la societat.

I res més, senyor Rucabado. Si vostè ho creu convenient estic a la seva disposició per ventenjar més plenament aquestos problemes tan vitals per la societat.

De V. affm. i s. s. q. b. s. m.

JOAN TORRENT

Resposta al Sr. Joan Torrent

Molt senyor meu:

Si vostè, com diu, em fa l'honor de seguir els meus escrits i és de temps que li mereix atenció tan estimable, recordarà perfectament la meua posició contrària a l'espectacle cinematogràfic, en la qual he tingut la satisfacció d'aplegar conformitats nombroses i de vàlua, no obstant i existir un *cinematograf cristià* que ni els meus adherents ni jo podem desconèixer, en recordar-nos d'un Institut de S. Marc a Roma i d'una Maison de la Bonne Presse a París. Es un lloc comú entre els moralistes tronar contra el teatre, i existeix un teatre moral i àdhuc religiós, i autors dramàtics d'un cristianisme provat. Dels llibres, del *Llibre* en general, què no han dit i que no diuen cada dia els pastors d'ànimes (*Los daños del Libro*) tal és el títol d'un llibre de l'inoblidable Dr. López Peláez, *primat d'Es-*

panya (1), i no compten pas ofendre la Bíblia ni la bibliografia cristiana.

En qualsevol dels diaris catòlics que el senyor Torrent m'imagino que llegeix, a qualsevol columna de la secció política hi trovarà cent fàstigs contra la democràcia... i no obstant bé existeix una escola il·lustre amb eminents cabdills catòlics, que es titula concretament "*democràcia cristiana*". No crec doncs ofendre jo, i menys a cap amic meu cristià i àdhuc sociòleg, si amb sinceritat i fonament de causa proclamo la meua poca fe en la sociologia cristiana. Ni faig cap sacrilegi ni cap motiu d'escàndol cal trobar en mes paraules, car des del moment que la sociologia cristiana no pot tenir de veritable i sòlid més que ço que s'ajusti a la pura immutable moral de Crist, i jo és per amor d'aquesta moral que parlo, les coses que dins de la sociologia feta per cristians no siguin sòlides ni veritables, no mereixen que se'n passi ànsia.

Es que en aixecar-se del terreny d'una moral estricta per expressar malfiança del cinematògraf, del teatre, del llibre, de la democràcia... o de la sociologia, hom no fa més que fer recordar a la gent massa engrescada, que són coses contingents i accidentals, *àdhuc essent cristianes*. Si el *teatre cristià* feia perdre bons costums i oblidar preceptes, quantes vegades ho hem vist!, la tolerància d'alguns pastors no ha pas refrenat la repressió d'altres pastors mes especialment zelosos, o senzillament més informats. Si l'adjectiu *cristià* fós una salvaguardia contra la fiscalització, què no hi passaria sota aquesta bandera! I que no hi passa ja, —el desig documental del senyor Torrent, serà abastament complet — sota el cartell de la sociologia cristiana!

Dirà el senyor Torrent: per què no limitar l'acusació i denúncia a les extralimitacions, a les caigudes, i no aguantar la bona i certa i ortodoxa sociologia cristiana? — Perquè, ja ho he dit, — perquè no podent existir *ni a priori* una sociologia que no estigui conforme amb la moral, entenc més urgent i més important, i àdhuc més pràctic, batré'm per la puritat de la moral més que per la puritat de la sociologia. Altrement, tant en aquest món, com en l'altre no s'ens demanarà compte de si hem portat la vida ajustada a la sociologia, sinó de si la hem portada ajustada a la moral.

El Sr. Torrent invoca les autoritats, i vé a dir-me: On va ara aquest a posar-se enfront o a donar lliçons a mestres i a prelats, a superiors seus en tots els ordres? I li respondré que en l'exèrcit no es considera pas que trenqui la subordinació ni l'ordre jeràrquic l'obscur centinella que avisa ni l'avençada que explora i informa sobre el terreny de les novetats i dels perills

que s'acosten. Quantes vegades passa que l'humil notícia d'un soldat ras du per conseqüència fer mudar el plan sencer del general. I en el mar, acàs no és ben compatible amb els mapes, la brúixula i el telescopi dels capitans i pilots, el modestíssim ofici de vigia o serviola que a voltes senyala rompent o baixos que la carta nàutica no senyala o que han sorgit després?

Però jo no he vingut pas a fer rectificar cap plan ni cap norma, sinó al contrari a sostenir i vindicar les normes irrectificables, les normes inaducables, de la moral cristiana. I si demostro i converço que ja sigui com a tendència general, ja sigui en punts particulars, la sociologia compromet la moral, qui dubta que és per la moral que ens hem d'inclinar i no per la sociologia? La sociologia heterodoxa, ni cal repetir que és una cobertora d'errors i malvestats. Però és que àdhuc la sociologia ortodoxa, malgrat l'òptima intenció i l'alta ciència dels seus autors seriosos, al cap dels quals el meu il·lustre amic i mestre el doctor Josep M.ª Llovera, qui, n'estic segur, comprén i s'explica millor que ningú la meua actitud i mes paraules, comença de resultar una escapada per la tangent, una projecció que ens va posant de mica en mica enfora i al marge dels límits i de les regles de consciència moral. I sobretot, que, davant de l'escomesa furienta de la revolució socialista, no ofereix ja muralla prou potent contra l'error, el verí terrible del qual no pot ja combatre's amb eficàcia sinó des del castell inexpugnable: única posició que verament domina tot el camp i la moral religiosa.

Que molts catòlics que volen ésser fidels a la sociologia cristiana estan avui dia al marge de la cristiana moral, això es impossible negar ho. I que la tendència és l'apartar-se'n cada dia més, i d'augmentar la distància amb la casa pairal, això és desgraciadament certíssim. I el que això veu amb sos ulls i això toca amb ses mans hauria de callar, tenint ploma i paper i gent que escolta?

* * *

Com en el cas de la lletra de la setmana anterior, una resposta completa a la de vostè, senyor Torrent, em faria ocupar planes i planes d'aquesta revista, per a explicar-me sobre tots i cada un dels seus paràgrafs. He deixat sentat, em penso, el dret que tinc, com a membre que soc de l'Església com vostè, membre laic, i el més modest i el darrer de tots, en ús i pràctica d'aquelles obres de misericòrdia espirituals que no estan pas reservades a la jerarquia, i que só *ensenyar a qui no sap, corregir a qui va errat i donar bon consell a qui l'ha de menester*, a cridar l'alerta sobre el perill que està patint una cosa que als cristians ens ha d'ésser per ordre de

categoria molt més estimat que la sociologia, i és la Moral. Cal que retregui encara, després de dos anys de seguir els avenços del mal i de combatre'ls i àdhuc d'haver-ne sofert personalment l'envestida, més documents i més proves sobre la catàstrofe moral del sindicalisme fet i apoiat per catòlics a nostra terra, i per catòlics reivindicat en nom de la sociologia cristiana? No ha llegit, vostè, senyor Torrent les dotzenes d'articles on al transcurs dels dos anys i mig de vida que té CATALUNYA SOCIAL, he parlat del Sindicat Lliure, de ses idees, fets i paraules, on l'he citat o aludit amb discomformitat tant constant que la reprovació que al meu judici ha trobat no vé pas de motius epissòdics sinó del *conjunt*, de la *totalitat* de l'obra? I no ha vist tampoc, a un dels darrers escrits meus (2) les referències concretes a textos del Sindicat Catòlic de dependents de Comerç, o sigui la Unió Professional de Dependents i Empleats, (entitat amb director espiritual eclesiàstic) al qual ja en mon article jo acusava no gens menys que d'haver prestat assentiment a la *festa revolucionària del Primer de Maig*, festa que és el símbol d'adhessió al Socialisme i d'acceptació de ses errors doctrinals i abominacions pràctiques?

Vostè trova "*vagues i emmetzinades*" les meves referències, segons diu. No sé que pequi de vaguetat el que sempre il·lustra i documenta els seus judicis, i en quan a ésser emmetzinades, ho són en efecte els textos i els fets que reporto, perquè ja són metzines pures ço que diuen i ço que fan els elements que són causa de mes protestes i de la present controvèrsia. Trobarà acàs vostè mi ningú *dolç, innocent, saludable*, el seient extracte autèntic:?

"*¡A ellos, pueblo! ¡A ellos! ¡A los esquirole del Banco...* [aquí el nom del banc]! Por confidencia se nos notifica que en Z... [aquí el nom de la ciutat] existen hombres con rabo: como los burros. Que son buenos ejemplares para exhibirlos en un Parque Zoológico entre la familia de los cuadrúpedos... Estos entes repugnantes... la burguesía les explota porque los considera incapaces de concebir en su romo cerebro las nobles y santas rebeldías. Como humanos y como sindicalistas libres no podemos aconsejar la matanza de hombres-esquirole. Pero se debían de meter en una jaula, colgaditos de las esquinas para servir de befa a los hombres con dignidad... Los esquirole infectan y apestan como las enfermedades tifoideas. *¡A ellos, pueblo, a ellos! Cumple tu misión de cirujano sin título académico...* El hombre y la mujer sin dignidad que traicionan su propia causa (3), que es la lucha por la vida no tienen base moral; entes sin voluntad; muñecos automáticos feriantes; seres espúreos, bal-

dón de las modernas modalidades sindicales, conciencias invertidas y honras metalizadas. Para que los Empleados de Banca y Bolsa de España noten en su libro los nombres y apellidos de esta raza de hombres invertidos y de mujeres sin dignidad, he aquí sus nombres:”

I aquí vé la llista dels noms dels condemnats a la ira del poble, *començant pels noms de les dones, posant al davant els noms de les senyoretes* empleades de banca primer que els del empleats, ço que demostra que la sociologia ja no sols és la moral ço que ha fet perdre sinó la cortesia, la cavallerositat i àdhuc el mateix instint masculí de no fer mal a les dones.

“¡A ellos, pueblo, a ellos! — acaba l'article. — Al aislamiento moral con ellos cual enfermos cargados de lepra.” (De *Unión Obrera*, portaveu del Sindicat Lliure i del comité de la recent vaga bancària, n.º del 11 Agost darrer, 1.ª plana, 5.ª columna).

Pensi, senyor Torrent, que els qui han organitzat i governen aquest Sindicat i els qui han donat el model per el llenguatge que acabo de transcriure, i que és l'habitual del periòdic i del organisme, han pretès sempre moure's baix la inspiració de la sociologia cristiana! A la vista tinc l'article que el Secretari, verb principal i mestre d'istil literari d'aquell Sindicat, Sr. Lagua Lliteras publicà al *Diari de Barcelona* (Empresa Brusi) data 21 Decembre 1921, amb el títol “El Sidicalismo y los sociologos, obispos y papas” on invocava, al·ludint a una “vocecita oscura” [la meva, segurament] que es permetia certes crítiques, les autoritats dels sociòlegs catòlics Paul Bureau, Le Soc, López Núñez, Salvador Mingujón, Severino Aznar, Inocenci Jiménez, Josep Le Brun, P. Vicent, Rodríguez de Cepeda, P. Ibeas, Gafo, Rev. Blai Goñi, [col·laborador aquest de *Unión Obrera*], Cardenal Maffi, Toniolo, Cardenal Mercier, Cardenal Guisasola, i Sant Pare Lleó XIII!

Ja veu, doncs, senyor Torrent, que el “floriment famós” de que V. parla, en nostra terra dona cullita abundant de punxagudes espines. Perquè d'aquell llenguatge i de les intencions que aquell llenguatge demostra, n'ha de sortir una actuació pràctica, en bona lògica humana.

Aquesta actuació pràctica ja no serà la meva ploma, acusada gairebé d'indisciplina, qui la judicarà. Deixo a *El Siglo Futuro* de Madrid, periòdic en el qual no crec que V., senyor Torrent hi trobi aquella tara, exercir la crítica del Sindicat Lliure, d'aquest sindicat no sols creat per catòlics i afavorit amb la col·laboració de sociòlegs eclesiàstics com el Dr. Goñi i el Dr. Martín Rucker Sotomayor, sinó en tot moment fomentat per la premsa barcelonina de la dreta.

En ocasió de la referida recent vaga bancària, l'indicat diari madrileny en sa edició del 27 Agost, baix el títol “Un caso grave de alucinación” publicà un article saborosíssim, que en sab greu no poguer copiar tot sencer. En tot cas, li recomano. Sr. Torrent, l'obtingui, el llegeixi i el mediti. En ell acusa al Sindicat Lliure, de “violencias y procedimientos injustos y perturbadores, poco más o menos, como los del “Sindicato Unico” a más de ser aconfesional o no católico, que es lo bastante para que los obreros y periódicos católicos “deban” desconfiar y retraerse de él, se impone por la violencia y procedimientos perturbadores y antisociales, (subratllo jo) por encima de todo derecho y de toda autoridad, poco más o menos como el Sindicato Unico, lo cual es contrario a todas las leyes divinas y humanas e ilícito admitir y más aún aprobarlo y defenderlo.” “Ahora mismo hemoslo visto intentar la huelga general bancaria de incalculable y gravísima perturbación general... imponerse y hacer violencia contra la libertad de trabajo, a los que no acataban sus órdenes y acudían a cumplir su deber en las oficinas denunciándolos a la plebe en las pizarras del local social”.

Si vosté, Sr. Torrent, repassa els diaris del mes d'agost últim, hi trobarà l'efecte de tals denúncies “a la plebe” o “al pueblo”, en el atemptats frustrats contra el cobrador del Banc de Cartagena, a Madrid, Emili Roncal, el dia 11, i contra Servando García, empleat del Banc de Bilbao, el dia 7, fets com molts d'altres similars, no sempre frustrats, que no sabem si els aproven o no els sociòlegs, però que en cap manera passen, ni ells ni els sentiments que els produeixen, per la severa porta de la Moral cristiana.

La matèria, és per desgràcia, molt llarga, i seguiré aquesta lletra, si Déu vol, la setmana entrant.

R. RUCABADO

(1) *Archiepiscopus Tarraconensis Hispaniarum Primas*, aixís diuen les rúbriques metropolitanes i així pensem les ovelles del tarragoní ramat.

(2) *La tempesta socialista a Catalunya*, del 29 de Juliol.

(3) Un dia escriurem llargament per a escatir això de si els «esquirols» traïcionen la pròpia causa. (Nota meua).

Aquest número de CATALUNYA SOCIAL ha estat revisat per la prèvia censura

La caiguda de l'odiós regisme i la CATALUNYA SOCIAL

Siguem modestos com ens pertoca, però hem de gloriar-nos modestament d'haver contribuït quelcom a aquesta caiguda de l'odiós regisme que havia posat a la nació al mateix caire del abim.

Els habituals llegidors de CATALUNYA SOCIAL ho recordaran prou bé. Contra els dos partits històrics i tots els elements eixorcs de la política que els feien ajud, CATALUNYA SOCIAL ha escrit sempre sense embuts, clar i català.

Al parlar-se d'exigir responsabilitats als culpables d'aquesta mortal devallada, diguérem clarament que totes les assumien els dos partits, que en raó de veritat eren un sol partit, dividit en dos per poder, a torn, usufructuar sempre del poder; un ver Sindicat Unic de polítics per acaparar els recursos i les sinecures del comandament de la nació i dominar-la i explotar-la en son profit, des del *Pacto del Pardo* ençà. El dia mateix de ja famós cop d'Estat sortia CATALUNYA SOCIAL dient en substància que o s'acabava amb aquests partits o acabarien amb Espanya.

Al pujar al poder la Concentració lliberal (concentració de totes les desferres i totes les nafres dels partits esquerrans), ja indicàrem que feia falta un general Pavia que tirés a rodar aquest retaule ignominios de la política espanyola, i al veure com el Govern Prieto-Alba conjuminava les últimes Corts, amb un cinisme i unes immoralitats que encenien les sangs, també profetitzàrem al fi desastros que han tingut.

Vàries vegades s'ha cregut CATALUNYA SOCIAL en el cas de recordar respectuosament al Rei la necessitat de que acabés d'una vegada amb un regisme tan dolent i tan podrit com el que acaba d'ensorrar-se i en el mateix número de CATALUNYA SOCIAL a que ens referim tornavem a dir-li cosa pareguda al Rei amb catalana i noble franquesa.

* * *

Alguns llegalistes encarcerats trobaran anticonstitucional, ilegal, aquest cop d'Estat i tal volta al·legaran per situar-se amb ferm davant del nou regisme, aquell famós principi romà fonamental en Dret que diu així: *Quod ab initio viciousum est, tractu tēpre convalēscere non potest*; però el Dret Polític no pot aplicar-hi en absolut aquest principi bàsic del Dret, i el cert és que el temps, a la curta o a la llarga, inutilitza tota classe de Dret.

La prescripció pel transcurs immemorial del temps ho demostra prou bé.

Però en política la prescripció és molt ràpida. Com que no pot subsistir un cos social sense l'exercici del principi d'autoritat, aquell que l'encarni i l'apliqui segons normes del Dret natural, que està per sobre de tots els drets polítics, compta, *ipso facto*, amb les prerrogatives necessàries per a tal exercici. El *salus pópuli suprema lex est*, té, en aquests casos, tota la força necessària per a consolidar el fet i consagrar-lo com a Dret, encara que subjecte a revisió tal volta. Tot el curs de la Història n'està ple d'exemples que proven ço que diem. L'èxit momentani del fet en sí, no conquesta el dret, però la bondat de les seves conseqüències equival, en certa manera, al dret mateix.

* * *

Però, preguntem nosaltres: és que el regisme enderrocat no era també fill d'un cop de força?

Alfons XII obtingué la corona de mans del general Daban, que el proclamà Rei dessota els garrofers de Sagunt a on se sublevà d'acord amb Cànoves i Martínez-Campos; i el regisme aleshores constituït per a governar l'Estat espanyol és el que ara ha caigut anorreat sense arrossegar, sortosament, a l'institució monàrquica i al seu august representant.

Tota l'història d'Espanya en el passat segle és un teixit de cops d'Estat semblants a aquest, legalitzats pels motius que avans adduïem.

Si algú ens diu que després de semblants succecos les Corts donaven vies legals als fets consumats per a convalidar-los, l'hi contestariem que això era una ficció pitjor que el mateix fet ilegal, perquè a aquest, comès a cop calent, no se'l podia titllar d'hipòcrita i de premeditadament dolent, biològicament considerat: però a aquestes burdes ficcions de unes Corts sempre filles dels amanyos i de les violències, sí.

* * *

Es la salut del poble ço que es busca en fets com el que comentem, és la salvació nacional, és el deslliurament comú, és la vera llibertat, és l'existència individual i social a l'hora ço que es propugna amb cops d'Estat com aquests, perquè no hi ha altre remei ni cap més camí.

I si en tot, o tan sols en part, es consegueix això, la més elemental prudència i el natural agraïment els accepten aquests fets i els aplaudeixen i defensen.

COLL DE LES SABINES

Veritats oblidades

Mai els homes han terrejat tant com ara. L'home segueix adorant el vedell d'or. Si estenem la mirada per damunt de la terra no hi veurem sinó egoismes i un afany de plaers i de riqueses. On són els homes d'ideals? Si voleu realitzar una obra gran i generosa seran molt pocs els que ajudaran; i si voleu que us segueixin, cal que defensen els interessos materials. Els ideals, us diran, a una banda i el negoci a una altra. Si la bandera que arboreu en mig de les multituds porta a la consecució d'una cosa pràctica i tangible tindreu molts seguidors, però si és flamejant d'ideals i una llum puríssima l'envolta la majoria us abandonarà. L'home no coneix el camí del Calvari, on encara vermellegen els regalims de sang d'Aquell que ha sublimat el dolor i el sacrifici; però coneix les vies amples on passen els vencedors amb la corona de llover al front. Tots els homes poderosos tenen al seu entorn un eixam d'aduladors que pidolen una mica de glòria i quan aquells cauen es posen a l'entorn del vencedor. Fan brillejar les armes i us diuen que són homes d'ideals, però no els creieu, el que fan és defensar l'idol de fang que els dona glòria i honors.

Dissortats d'aquells homes de bona fe que treballen pel triomf d'un ideal noble! En comptes d'ésser admirats, seran befats i escarnits. Els homes purs, fan pietat. Pobre home, exclama el món amb una rialla burleta als llavis, amb els seus puritanismes no serà mai res. Si ell volgués ocuparia un lloc preeminent en la societat, però és massa innocent. Els intelligents, els homes de mèrit, són aquells que quan es proposen arribar al cim, consideren lícits tots els mitjans àdhuc els més reprovables.

Les classes socialment conservadores accepten de bon grat tots els poders; mentre governin al seu gust. El respecte a l'autoritat és un mite. L'autoritat es respecta quan governa de la manera que nosaltres volem. No s'exigeix als homes que exercixin autoritat, que facin justícia, sinó que escoltin els nostres clams i que decantin la balança del cantó que a nosaltres ens convé. La moral és pels pobres. Hi ha una moral i una justícia pels homes de diners. Quan blasmeu els defectes dels de dalt us diuen revolucionari i anarquista, i quan blasmeu els vicis dels d'abaix us diuen sociòleg. Molts creuen que el catolicisme és una cuiraca que em-

presona l'esperit dels homes i és que no saben que és una llum que illumina el camí de la nostra vida i ens aparta de les tenebres de l'error. Els catòlics no podem discutir les veritats dogmàtiques, però podem combatre i discutir totes les matèries opinables. Un catòlic no és un autòmata sense voluntat ni intelligència, sinó un ser intelligent que té el dret d'intervenir en tots els actes de la vida humana. Els catòlics, doncs, en comptes de mostrar-nos tan porucs i d'acceptar totes les coses amb una mena de fatalisme, hauríem d'actuar amb valor i fermesa. Ah! si tinguéssim la vigoria d'aquells màrtirs que sabien morir per Jesucrist! Ah! si en comptes de tancar-nos dins de la nostra torra de marfil, ens poséssim en contacte amb el poble, arborant per damunt de les multituds agitades la bandera flamejant de l'espiritualitat. Ara, per què no dir-ho, en la majoria de la nostra gent predomina una covardia que fa pena. Es creuen que per ésser bon creient, ja n'hi ha prou en anar a escalfar cadires als centres catòlics. Temim molt poca influència social. Ens plan anar per les altures i no ens adonem que el poble està completament descristianitzat. Qui les redimirà aquestes masses que les hem deixat abandonades als anarquistes i que no estimen al Pare de tots els homes perquè no el coneixen? Ah! quina responsabilitat més gran! Potser si no haguéssim anat papallonejant a l'entorn dels poderosos i no haguéssim defensat sistemàticament el capital, el poble seria nostre. S'ha esmunyit de les nostres mans, perquè no hem sabut davallar al poble. Si desgraciadament esclatés una revolució i triomfessin els elements contraris al règim imperant, l'Església seria perseguida, perquè avui són molts els que la creuen vinculada amb la monarquia. S'ha oblidat que el poble és fort, perquè és etern i que les seves essències perduren a través de les lluites humanes i de les transformacions que sofreixen els pobles. S'ha oblidat també que el cap suprem de l'Església no porta corona, sinó tiara, i que mai han de supeditar-se els interessos espirituals als temporals. Déu faci que no arribin mai dies de prova per a la nostra terra, però si arriben molts es penediran de no haver-se adonat que no eren funcionaris, sinó successors dels Apòstols.

J. CIVERA I SORMANI

PREGÀRIA

A LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ

*Tu vens en la gentil escampadissa
de fulles voleiant sense dalé:
sota la pluja dolça i fonedissa,*

Mare de Déu de la Mercè.

*Amb el teu hàbit blanc de catalana
passa pel món, fes-lo tornar seré;
estronca l'ira de la gent llunyana,*

Mare de Déu de la Mercè.

*I aquí que som entre divins efluvis
de pietat, de delectança i fe,
que tots els cors vagin tornant-se nuvis,*

Mare de Déu de la Mercè.

JOSEP CARNER

L'organització comercial del Sindicats agrícoles

Tots els qui han viscut una mica barrejats amb les propagandes socials agràries, hauran sentit més d'un cop aixecar com senyera de propaganda el major adinerament dels fruits de la terra, per la venda directa dels sindicats mateixos, i l'esperit avariós dels intermitjers, comerciants i comissionistes que amb un risc irrisori i amb un capital sovint menys important que el dels pagesos obtenen un major guany.

Aquest argument llampant a l'imaginació simplista rural i provocador de set de riquesa, tot el que ha tingut d'aglutinant de voluntats en la organització sindical un cop aquesta en marxa, ha obrat, sinó de dissolvent, sí com factor de relaxació i descontentament. Car en posar-se a assajar, s'han topat amb esculls i dificultats i no ha semblat tan fàcil aleshores l'apendre de veritable comerciant.

Víctima sovint el pagès d'enganys de les compres i ventes, ha tingut, sovint també, al comerç per una organització tacitament convinguda d'estafes i defraudadors. Més sovint encara ha pres per comerciant aquesta mena de gent vagabunda que trafiqueja amb tot i que substitueixen l'enginy i la trapaceria per l'intel·ligència de consciència poc escrupulosa, i que no ha de temer massa el comprometre el bon nom i reputació d'una casa comercial de portes obertes. Aquests constitueixen els enemics més terribles dels Sindicats agrícoles i els qui d'una manera més difícil de vèncer. Els fan la competència, si es pot dir així. El seu art consisteix, verament, en l'astúcia i en la fallàcia: en ensibornar d'una manera o altra. Després en l'adulteració dels productes de la manera més aparentment enganyadora. Gairebé sempre en la defraudació pel pes.

L'arma única i mortal fora el boicot complert a aquests intermediaris senzillament deshonestos. Però això no és possible, car sempre hi hauran voluntats refractàries a l'associació que els donaran greix.

L'altre tipu de comerciant, el veritable i el digne (encara que n'hi hagin, natural! que no en siguin) crec que no s'és sincer quan es predica als pagesos la seva desaparició o suplantació complerta per una organització comercial dels sindicats agrícoles. Encara que això no sigui impossible, tampoc de moment és cosa fàcil. El vendre i el comprar no costa gaire o costa molt. Vendre i comprar als Sindicats com ara o fins suara ha fet cada pagès individualment i particularment gaire cosa importa. Però fer-ho en el mercat d'origen i al mercat darrer de consúm, que és com pot adquirir-se a més bon preu una mercaderia

i adinerar-la millor també, ço és el que importa i el que convé. Suposa una acurada i vasta organització penetrar i conquerir els mercats, un crèdit, uns capitals, unes propagandes, un domini del transport, una tècnica o bé una competència: en fi una direcció tal vegada anti-democràtica. I gaire bé totes aquestes dots i virtuts avui com avui manquen als nostres Sindicats agrícoles o n'estan dotats d'una manera rudimentària. I després de tot, el comprar a punt d'origen és infinitament més fàcil que trasmetre els fruits al darrer mercat de consum.

Els assaigs més seriosos que sabem de la venda col·lectiva per part dels nostres Sindicats l'un fracassà estrepitosament, l'altres no es portà a cap. El primer ens referim a la venda de l'avellana per part de la Federació de Sindicats Catòlics de Tarragona, ara fa dos o tres anys. Els pagesos després de trigar molt a cobrar, la cobraren més barata que no la vengueren als comerciants de Reus. Si ens preguntés el curiós lector la causa d'aquest fracàs, li respondriem que es degué senzillament a manca d'organització: d'exploració dels mercats, d'experiència i competència comercial. Aquest ensaig reeixí ademés tremendament, perquè les despeses d'administració, propaganda, etc., que segons notícies fidedignes pujaren a trenta cinc mil pessetes, no serviren per ulteriors assaigs pel descoratjament que portaren a la classe rural. És de pensar que no hauria reeixit tant i tant si no s'hagués tingut una mà fina en preparar els pagesos, i si no s'hagués fet córrer l'espècie entre aquestos que els comerciants de Reus, bo i pagant l'avellana a divuit duros els cinquanta vuit quilos, encara n'hi guanyaven vuit o deu per saca.

L'altre assaig de la venda col·lectiva dels fruits fou l'intentat per la Federació Agrícola de la Conca de Barbarà, junt amb alguns altres Sindicats per a la venda del vi. Una major cautela, prudència i seny la precedí. Abans enviaren una comissió especial a explorar els mercats d'Europa. Davant la dificultat de la conquesta dels mercats anaren per formar una gran societat anònima amb una acreditada casa comercial exportadora, però sorgiren serioses dificultats, i pel moment hi renunciaren guardant-ho per ocasió avinent. Una de les dificultats era el menester de l'aportació d'un capital considerable que era crític demanar als Sindicats, quan encara han d'amortitzar molta part de llurs cellers cooperatius.

Més recent és l'assaig de la venda directa de la llet al mercat de Barcelona per part dels va-

quers del Vallès constituïts en federació. Segons les dades que posseïm apart, no han estat gaire afortunats. Ans d'aquestos ho havia assajat el Sindicat de Vaquers de Manlleu i malgrat una pila d'entrebancs i d'alguna caiguda sèria i tot, continuà encara amb tenacitat no donant-se per batut. Cosa molt digna d'elogi i d'encoratjament.

Apuntem aquestes notes no amb l'intent de desprestigiari públicament aquestes organitzacions socials agrícoles, molt dignes, repetim, d'elogi i encoratjament, ni tampoc amb l'idea de declarar per definitivament fracassades aquestes iniciatives i més que iniciatives semblant sistematització comercial, sinó per historiar-ho breument i fixar les causes d'aital fracàs. Ensenyen aquestes als nostres pagesos que abans de fer de comerciants n'han d'aprendre, no tots i cada ú, sinó els preparats a això. Que cal, i això sí que tots, ar-

mar-se de paciència i sacrifici per aguantar totes aquelles despeses que sempre sol exigir tot negoci per arrelar-lo i bastir-lo fortament, i que no es reintegraran fins a llarg termini. Que els nostres Sindicats agrícoles, per capacitar-se comercialment, cal que reformin certs òrgans massa democràtics encara i constituir-se d'una faïso jeràrquica com una empresa comercial particular. I és precis oi més que sigui resolta la qüestió del crèdit agrícola, base fonamental per a tota empresa comercial. Igualment la prudència i l'experiència aconsella de començar les coses en petit. El director o gerent del Centre de productes agrícoles dels Sindicats que ve lluitant a Barcelona amb èxit creixent no ens deixarien mentir.

Tan de bo les dures lliçons de la realitat no hagin sigut inútils.

A. P.

Serenitat i prudència

Cal que en els moments actuals es deixin de banda els interessos particulars i els egoïsmes. Són molts els que s'entusiasmen davant el gest atrevit del marquès d'Estella i no capeixen la transcendència dels actes per ell realitzats. Criden i gesticulen entusiasmat pensant únicament amb els seus propis interessos. Hi ha comerciant que aplaudeix creient que amb la seva adhesió s'aconseguirà anular els tractats de comerç i fer uns aranzels favorables a la nostra producció. Altres s'entusiasmen creient que ajudant els que han triomfat seran afusellats els capdavanters sindicalistes i disoltes les agrupacions obreres. Tothom procura portar les aigües cap al seu molí i treure el millor profit del nou regisme que comença. Tot això són petiteses. No hem de damanar que governi per nosaltres, sinó per a tothom. Si els vells partits han caigut esmicolats és perquè afavorien únicament els amics i no es recordaven de les necessitats del país. No volguem nosaltres fer el mateix. Treballem per tal que triomfi aquest moviment de regeneració i d'honradesa administrativa. L'entusiasme ha d'ésser sincer. No s'ha d'arborar una bandera per tal d'amagar ambicions i egoïsmes inconfessables, sinó per a convertir-la en concreció de grans ideals.

Els pobles progressen quan totes les classes socials segueixen unides el camí del treball. No volguem separar els homes, sinó unir-los. Quan únicament existeix la preponderància d'un estament, es disgrega la societat i les lluites internes aturen els seus progrés. Cal, doncs, que existeixi una veritable solidaritat social i que tots els estaments s'uneixin per a treballar conjuntament per la grandesa de la pàtria.

Si el poble s'ha mantingut en una actitud expectant i no ha posat cap obstacle als elements que han bandejat de la política espanyola els homes funestos que portaven el poble a la ruïna i a la decadència, cal que els entusiastes d'aquest intent de regeneració no perdin la serenitat i no provoquin amb els seus actes manifestacions d'hostilitat. Pensin que hi ha ideals polítics tan respectables com els seus i que els homes que tenen conviccions fermes no bandegen fàcilment llurs opinions personals. Per tal que no sigui pertorbada la pau ciutadana, demanem serenitat i prudència.

La regeneració s'aconseguirà amb l'esforç i el treball i no cantant darrera d'una xaranga.

J. C.

El Papa i la premsa

Amb motiu d'una pelegrinació de Milàn com-posta d'associats a l'obra de la Bona Premsa (que allí són més de cinc mil), el Papa s'expansionà amb ells i digué de la premsa, i de la seva imperiosa necessitat i de la seva influència, paraules magnífiques.

"Veus d'ànima són els llibres" i els impresos. El periòdic no és sols un portador de noves, un magatzem de fets. És "veu de l'ànima". És pensament. És sentiment. És voluntat. És orientació. És impulsio. És estudi. És ciència. És doctrina. És norma. És palenc. És campionatje. És força. És llum. És legió. És "profeta del passat" i auguri del esdevenidor. Tot això és el periòdic. I per això el Papa, que, además de ser Vicari de Jesucrist, és un pou de ciència, humanament parlant, i té una altíssima visió de les coses, no es cansa de recomanar la fundació i difusió dels bons diaris, i recomana que es lleigexin i es fassin llegir que en fer-ho radica la seva eficàcia.

Fixint-se bé els nostres llegidors: cal llegir nosaltres la bona premsa, i cal, además, fer-la llegir als altres.

A aquest fi poden emprar-se mil medis. El zel aguditzat l'enginy per a endevinar-los i posar-los en pràctica. El cas està en fer conèixer el periòdic bo i promoure converses respecte d'ell, suscitant petites polèmiques, o ferint la curiositat dels companys, etc.

El dia que els catòlics tinguin ben formada la consciència de les seves obligacions respecte de la bona premsa, serà un dia de goig per la Religió i el principi d'una regeneració social veritable.

Misericòrdia, Senyor!

L'obra de Déu més palesa als ulls dels homes, ens està recordant, cada moment, amb fets extraordinaris tal volta perquè dels ordinaris ja no en fem cas, el no res que som damunt la terra; la caducitat de nosaltres mateixos i de les miseres obres nostres.

Mireu, en ben pocs mesos, quants de terratrèmols horribles, amb ses conseqüències horribles, a les repúbliques hispà-americanes del Pacífic, seguits, gairebé sens treva, d'altres menys importants a Europa i, ara, ara mateix, la immensa hecatombe que n'ha sofert l'Imperi del Sol Naixent; el florit, ric, poderós Japó, on es compten per milions els morts, per dotzenes les ciutats arrasades, i, potser, les illes desaparegudes del trespò de la mar!

I, mentrestant, com si res no passés, com si fóssim immortals; com si importància tinguéssin les nostres miserables misèries, segueix l'estat de guerra, de fet, de França amb Alemanya; es cerca la guerra entre Itàlia i Grècia, malgrat les espantables derivacions que en poden venir, si la ira no s'enfrena; segueixen a Rússia els acòlits de l'Infern martiritzant la pàtria; continuà, arreu del món, la maleida, iniqua, vilíssima i traïdora lluita de classes, com si tota la humanitat no fos la mateixa classe moridora, feble, fugacíssima...; i descendint, a menors, enc que no menys tristíssims tocs, segueixen els cines infiltrant la immoralitat en el cor de joves i donzelles; cultivant la destrucció de les famílies i la perversió social en tots sos membres; segueix la representació de les carnalitats més sutzes i depravades; les plomes i els llàpiz dels malvats van escampant el foment de la luxúria; la gent de dalt, reunint-se en vetllades pecaminoses; la del mig, dalint-se per seguir aquests exemples i la de baix maleïnt, fletomant i migrant-se per l'hora de la venjança!

Les timbes de tot calibre en plena activitat; les fembres de la carnassa en ple comerç, tot bullint, tot platxèria boja; desert, però el Tabernacle i morint, molts amb les mans buides de bones obres i curulles d'iniquitats.

Misericòrdia, Senyor! Misericòrdia!

VERAX

CONGRESSOS PACIFISTES

En pocs dies se n'han celebrat tres: A Friburg, a Copenhague i a Constança. D'aquest ja en digüerem quelcom.

El de Friburg fou convocat pel famós diputat i sociòleg Marc Sagnier, hi assistiren molts delegats alemanys, catòlics, que prompte trobaren en els seus col·legues francesos, germans en Religió, el camp neutral a on es pot cultivar amb profit la formosa planta del pacifisme cristià. Els joves, especialment, abogaren per la pau i germanor d'ambdós grans pobles, França i Alemanya; i de la generosa i noble joventut es pot esperar una reconciliació contra la qual laboren ara cegament, durament, Poincaré i els seguidors.

A Copenhague els vots dels congressistes parlamentaris de tots els parlaments principals del món, foren també fervorosos per la pau.

L'únic obstacle, fins avui invencible, per aquesta pau, acaben de citar-lo. El patriotisme, un patriotisme exaltat, fins a cert punt foll, però molt admirable i respectable, posa a la pau del món una insuperable barrera.

Un Congrés interessant

Dades esgarrifoses

Ens referim al Congrés de pediatria que acaba de tenir lloc a Sant Sebastià. L'interès que els nens, la infància i la primera joventut, despertem ara en tot el món civilitzat, s'ha ben reflexat en aquest Congrés de Pediatria, que ha sigut un èxit, no sorollós, però si veritable. L'Església hi estava representada per Prelats tan eminents com els de Madrid i Vitòria. El Govern hi envià al Ministre d'Instrucció Pública, senyor Salvatella. La ciència comptava en el Congrés de Pediatria amb homes de vàlua positiva. Entre els congressistes hi figurava la flor dels sociòlegs i els homes d'acció benèfica-social.

S'estudiaren tots els aspectes del problema de la protecció a la infància, i també el paorós problema de la disminució voluntària de la natalitat, i el no menys vital problema d'aquesta disminució per manca de vigor en la raça i per causes morboses i efectes dels vicis depriments i contra natura.

Altre problema veritablement espantós, el de la extraordinària mortalitat infantil, es va exposar amb xifres que fan fer pell de gallina. Com no, en assabentar-nos de que moren cada any més de *dos cents mil nens*, o sigui la tercera part dels nascuts, per causes la major part evitables?

Es parlà també dels estralls que ocasiona el malthusianisme en totes les classes socials i les

propagandes que d'aquesta pràctica herodiana en fan els partits obrers anticristians.

També es tractà de la infecunditat de la dona deguda a moltes de causes entre elles el treball excessiu, l'afany de plaers, l'insuficiència de l'alimentació, etc.

Si no tinguéssim por de fer enfadar als feministes fervorosos, diríem que els avenços del feminisme modernista i els de la infecunditat de la dona corren línies a voltes casi paralelles.

A mils de milions de pessetes es calcula la pèrdua soferta per la nació en pocs anys a causa d'aqueixes infeconditats de tota mena i per la mort evitable de tants cents de mils nens en l'auada de la vida.

Es blasmà severament dels pares i de les famílies culpables d'aquestes degollines incruentes de nois, i s'estudiaren els medis d'evitar-les.

Com notes sobressortints del Congrés de Pediatria es citen els discursos del senyor Bisbe de Vitòria (P. Zacaries Martínez), i d'En Víctor Pradera.

Per a nosaltres una de les notes més interessants fou el discurs de clausura del Ministre de Instrucció Pública i la declaració que feu — recordant sens dubte que era cristià i català, — plena de veritat i de seny, al dir solemnement que sols donant al jovent una educació eminentment cristiana tornaria a ésser gran Espanya.

CATALUNYA SOCIAL, que tantes de vegades s'ha vist en el cas de censurar els actes del senyor Salvatella, es complau ara en retre-li justícia fent constar això.

D'ací i d'allà

En fer el dibuix de la setmana passada, no sabíem que el senyor Alba havia de tenir un final tan tràgic i per això vàrem combatre la seva política amb eufemismes. Si haguéssim sabut que s'havien ja acabat les seves malifetes, en lloc de la cartera sota el braç, li hauríem posat una bossa de diners que és l'únic que ell defensava.

No volem rabejar-nos amb els caiguts.

El senyor Alba és mort.

Déu l'hagi perdonat.

Sembla que En Pestaña i els seus acòlits es proposaven fer fracassar l'Exposició Internacional del moble, però com que ara els polítics que sempre s'han distingit pel seu odi contra les nostres coses ja no tenen cap força en la po-

lítica espanyola, han hagut de mossegar-se els llavis.

El senyor Pestaña hauria d'anar a l'Exposició del moble i comprar unes quantes cadires per tal que seguín els que esperen l'adveniment de la república soviètica.

Alguns sindicalistes d'acció en saber que els militars es disposaven a bandejar de la política els homes que els havien protegit en moltes ocasions, varen fugir de Barcelona. Ho comprenem perfectament.

No es el mateix haver-se-les amb jutges *con-* *descendents*, que amb gent d'espasa.

Si es veritat que han fugit, Déu faci que els provi allà on són i que no tornin.

"El Progreso", ha sospès la seva publicació.

Es natural. Si no tenia llegidors, perquè havia de gastar inútilment paper i tinta?

Noticiari

ESPANYA

—S'ha reunit a Sant Sebastià la Junta Suprema de la Confederació Nacional d'Estudiants Catòlics. Es tractà d'ampliar els Secretariats de la Casa d'Estudiants, de la propaganda associacionista, del pròxim gran Congrés Internacional d'estudiants per a la pau, del Congrés Nacional d'Educació, etc.

—A Castella la Vella ha donat copiosos fruits la propaganda del Retir Obrer Obligatori, contribuint an aquest èxit la cooperació de totes les corporacions i els homes socials de més vàlua.

—Moltes entitats agrícoles protesten contra els resultats dels treballs catastrats, que posen en tributació infinitat de finques que o no pagaven res o molt poca cosa. Per altra part no hi ha dubte que es pot exagerar la vàlva en renda de certes finques i que convé es faci justícia amb tot.

—Tant tost ha pujat un Govern que vol governar, s'han resolt tranquil·lament les vagues més importants, com la general de Bilbao.

—La premsa italiana conta coses estupendes del Congrés Eucarístic de Gènova. La professó tardà sis hores en desfil·lar, acabant en el gran port mercantil, aon centenars d'embarcacions de tota mena feren en una altra professó d'una formosura i grandiositat indescriptibles l'apoteosis del inefable misteri. El Papa hi envià un Delegat, el cardenal De Lai. Totes les autoritats i enlairats representants de la família reial i del Govern hi concorregueren.

—El retir obrer obligatori va prenent peu fins en les regions que es creien més refractàries a aquesta millora social. A Extremadura són molts els obrers que s'inscriuen i els patrons que compleixen amb el seu deure en aquesta matèria.

—Durant el passat mes d'agost la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha rebut per imposicions la quantitat de 13.469.581 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvis, termes mensuals de pensió i capitals diferits reservats, 11.868.697 pessetes, havent obert 2.182 llibretes noves. De les imposicions han correspost a l'Oficina Central de Barcelona 7.154.719 pessetes i a les sucursals 6.314.862 pessetes.

El 31 d'agost la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis tenia vigents 266.890 llibretes, amb un saldo al seu favor de 164.581.430 pessetes, distribuïdes en la següent forma:

Barcelona, 121.897.752 pessetes; Girona, pessetes 17.810.177; Lleyda, 15.170.088; Tarragona, 9.348.955; Balears, 354.458.

ESTRANGER

—Les últimes pluges han completat l'obra de les primeres, assaonant bé les terres de conreu en moltes regions.

—La penúria perquè passen els estudiants de la Germània els obliga a treballar manualment per a guanyar-se el pa durant les vacances. Molts d'ells treballen a les mines de carbó.

Aquesta sola data dona idea de la crisi terrible que sofreix dita nació.

—Les Joventuts Catòliques de Bèlgica s'han reunit a Lieja, aon han pres importants acords.

Aquestes associacions belgues també pertencien a la Internacional de les J. C. mundials.

—Hem rebut "La Nau de Santa Madrona", portaveu de la Parròquia d'aquest nom, la portada de la qual conté el següent interessant sumari:

Calendari i cultes de setembre. — La Ciutat i la Parròquia, per Joan Castellet, Pvre. — Punt doctrinal, Rector. — Restauració del Temple. — Montserratines, per Domènec Juncadella. — Necrològica. — Visita domiciliària.

—A Valparaís (Xile) s'ha emés un emprèstit dedicat a la construcció d'un poble obrer.

—El Congrés obrer anglès de Plymouth ha blasmat de la ocupació del Rhur, que causa immensos perjudicis, fomenta els odis nacionals, és causa de la falta de treball a la Gran Bretanya (per cada obrer parat a França n'hi ha sis cents a Anglaterra) i serà causa d'una nova guerra exterminadora.

—El Comitè Catòlic d'Amistats Franceses subvenciona a molts estudiants estrangers per tal d'associar-los a la cultura francesa.

Se les pensen totes els francesos per a fer pàtria.

—A la villa d'Azpeitia, després de fer Exercicis espirituals, s'han reunit els membres de l'Associació Catòlica Nacional de Propagandistes en Assemblea, que es la 10.ª de les celebrades fins avui.

Els delegats de la A. C. N. P. al Congrés d'Innsbruck donaren compte del mateix, de les atencions de que foren objecte i dels homenatjes que es rendiren a Espanya.

Varen fer constar la cristiana confraternitat dels representats de les nacions que foren enemigues en la Guerra Gran i continúen sent-ne encara per desgràcia, i els acorts presos que són veritablement importants.

—Baix la direcció dels Pares Jesuïtes va a construir-se a Cleveland (EE. UU.), ciutat de més d'un milió d'habitants, la major part catòlica, una Universitat magna, el pressupost de la qual és de quinze milions de dòlars.

D'EXCURSIONISME

Res més interessant, certament, que les excursions al Pirineu Català, aquest Pirineu tan sublim i tan immensament bell que fou cantat un dia pel geni immortal de Verdaguer. Diem "res més interessant" pel fet de les facilitats amb les quals hom topa per a fer les excursions esmentades.

Cal sortir de Barcelona (Nord) amb qualsevol dels trens que van a Lleida. Un cop a Tàrraga, la simpàtica ciutat frontera de l'Urgell i la Segarra, una casa important per demés, el Garatge Sport, d'En Jaume Castells, situat al carrer de Ponent, us facilitarà automòbils equipats amb tot el luxe que permeten les carreteres de l'estat espanyol, ço que equival a dir que permeten viatjar amb la màxima comoditat. Disposa de turismes de dos a sis seients i d'òmnibus propis per a col·lectivitats. Els preus són sumament econòmics, tan com permeten les circumstàncies actuals. Això vol dir que si els amants de la naturalesa no aprofiten una tal avinentesa per a visitar aquest estiu les bel·leses immenses i incomparables del nostre Pirineu, serà perquè no voldran, ja que comoditats i facilitats no poden haver-n'hi més, certament.

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLANTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Habana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Habana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New York, Habana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Habana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Habana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curasao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canaries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Póo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Póo el 2, fent les escales de Canaries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals la Companyia dona allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

LEGIA

CONEJO

REHUSAR BOTELLAS MAL TAPADAS

PER A ENRIQUIR

la sang, augmentar la gana i fortificar el sistema nerviós, és un medicament sens rival l'aixarop

Hipofosfitos Salud

També es recepta a les criatures delicades i malaltices. Favoreix en ells el desenrotllament del sistema òssi. Totjust començat a pendre'l, la rosada color de llurs galtetes proclama les excel·lències del preparat. Aprovat per la **Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia** :: 29 ANYS D'EXITS EN CREIXENÇA.

Avis: Rebutgi's el pot si no s'hi llegeix en l'etiqueta exterior, amb tinta vermella, «HIPOFOSFITOS SALUD» perquè amb freqüència i per a major lucre en la venda, hom n'ofereix de similars

FRANQUEO CONCERTADO

Atenes A. G. Provença, 157